

ת"פ 15152/11/12 - מדינת ישראל נגד אייל לוי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 15152-11-12 מדינת ישראל נ' קאהן ואח'

לפני כבוד השופט שמאי בקר
המאשימה:
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד גיא רוסו, פמת"א
נגד
הנאשם:
4. אייל לוי
ע"י ב"כ עו"ד איל לביא

החלטה בענין הנאשם 4

רקע: ההרשעה והתנגדותו של הממונה על עבודות השירות לריצוי מאסרו של הנאשם בעבודות שירות

1. הנאשם 4 (להלן: "לוי") הורשע לאחרונה בביצוע עבירה של סחיטה באיומים, תוך זיכוי מביצוע עבירות אחרות שיוחסו לו בכתב האישום.

2. לוי הופנה לקבלת חוות דעת של הממונה על עבודות השירות, ובישיבת יום 9.2.17 הונחה בפני בית המשפט חוות דעת **שלילית** מטעם האחרון.

3. הממונה, בחוות דעתו מיום 5.2.17, קבע כי הנאשם אמנם יכול לעבוד בכל עבודות שירות ללא מגבלה רפואית, אולם בעניינו התקבלה חוות דעת משטרת ישראל, המלמדת על מידע מודיעיני רב לגביו, המעיד על מסוכנות הנובעת ממנו וכלפיו; כן הוסיף הממונה בחוות דעתו, כי - "לנ"ל קשרים עם עבריינים בכירים וראשי ארגון פשע המוכרים היטב למשטרה, דבר המחזק את התנגדותם להעסקתו כעובד שירות. לאור הנ"ל לא נמצא עבורו מקום השמה" (להלן: "ההחלטה").

4. בא כוחו של לוי, הסנגור אייל לביא, יצא חוצץ נגד ההחלטה, כך בישיבה שנקבעה לשמיעת טיעונים לעונש, ביום 9.2.17, והוא ביקש את בית המשפט להורות לממונה לאפשר להגנה לעיין במידע על בסיסו התקבלה ההחלטה, ועל כך הוסיף עוד את הדרישה לבירור אילו נסיבות ומאמצים נעשו מצד הממונה על מנת לנסות - בכל זאת - להשים את

מרשו, לוי, לריצוי עונשו בעבודות שירות.

ההגנה ביקשה, לחלופין, אם המידע המבוקש יהא חסוי, לקבל, למצער, תמצית (פרפרזה). ההגנה עתרה עוד, כי אם לא יתקבל בידה החומר ששימש בסיס לחוות הדעת השלילית - אזי יזומן לדיון נציג משטרת ישראל.

5. בין הצדדים הושגה הסכמה, הסכמה המעוגנת למעשה בדין הקיים, לפיה אכן יזומן נותן חוות הדעת מטעם המשטרה לממונה על עבודות השירות, ויתקיים דיון בענין זה.

יצוין, כי לוי נתן הסכמתו, בהתאם להוראת סעיף 51ב(4) (3) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**") לכך שבית המשפט יעיין במידע החסוי שהועבר לממונה על עבודות השירות, במעמד צד אחד.

6. ביני לביני, הועברה תמצית להגנה, ברוח הכללית של עמדת הממונה, כנמסר על ידי הסנגור (הפרפרזה עצמה לא הועברה לעיון בית המשפט).

7. ביום 21.3.17 התקיים, בהתאם להסכמת הצדדים דלעיל, דיון קצר, אליו התייצב נציג משטרה. דא עקא, שהתברר כי חוות הדעת עליה התבסס הממונה על עבודות השירות לא הובאה לבית המשפט על ידי נציג המשטרה לדיון, מה עוד שהוא עצמו לא היה חתום עליה. בא כוח המדינה התנצל על הטעות וביקש לקבוע דיון חלופי, וכך היה - נקבע דיון ליום 23.3.17, במעמד נציג המשטרה ה"נכון", כאשר בידו, או ליתר דיוק - בידה, חוות הדעת עליה היתה חתומה (מטעמים ברורים איני מוצא לנכון, גם לבקשת התביעה, לנקוב בשם השוטרת, ממודיעין יחב"ל, אשר התייצבה לדיון).

ביום 23.3.17 התקיים אפוא דיון במעמד צד אחד בלבד, בהתאם להוראת סעיף 51ב(4) (3) לחוק העונשין, אליו התייצבו בא כוח התביעה, עו"ד גיא רוסו, ראש מחלק איסוף ביחב"ל והשוטרת הספציפית אשר חתמה על חוות הדעת שהועברה לממונה על עבודות השירות.

הדיון במעמד צד אחד נרשם בפרוטוקול נפרד וחסוי (בתוכנת וורד, במנותק ממערכת נט המשפט); הפרוטוקול והמוצגים - הועברו לכספת בית המשפט.

הדיון במעמד צד אחד: הונחה תשתית ראייתית כנדרש ביחס לחוות דעת הממונה

8. בישיבת יום 23.3.17 הציגה בפניי השוטרת את ניסיונה, הכולל לא מעט שנים במשטרה, והיא מסרה לבית המשפט את חוות הדעת שערכה בעניינו של לוי ואשר הועברה אל הממונה על עבודות השירות (במ/1).

מחוות הדעת עולה, כי מדובר באדם הנמנה על ארגון פשיעה (מבלי להיכנס להגדרות חוקיות דווקניות), ואשר בתיקו המודיעיני עשרות ידיעות, כולן מן השנה האחרונה, על מעורבותו לכאורה בעבירות של אלימות וממון.

אף זאת: על פי חוות הדעת, הרי שאך לאחרונה נמסר ללוי כתב שימוע (במ/8), מסמך שהוא גלוי, שהרי מדובר במכתב שנשלח אל לוי עצמו ביום 10.8.16 מטעם פרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה), ולפיו שוקלת המדינה להאשימו בעבירות של קשירת קשר לביצוע סחיטה באיומים, סחיטה באיומים, רישום כוזב במסמכי תאגיד, עבירות על חוק איסור הלבנת הון ועבירות מרמה בכוונה להתחמק מתשלום מס.

על פי הנמסר, לוי קיבל את הזימון, אולם לא הגיע כלל לשימוע שנקבע לו, ולמעשה לא הגיב כלל לאותו מכתב שימוע.

כן נמסר עוד, ענין נוסף שהוא גלוי, והוא מדבר על מאסר בפועל שריצה לוי, משך 18 חודשי מאסר, לפני מספר שנים, בגין הרשעתו בעבירות של החזקת נשק, כאשר הרשעתו היתה בצוותא חדא עם אחרים, ביניהם מי שהמטרה רואה כראש ארגון פשיעה.

9. ביקשתי את נציגת המטרה להציג לעיוני את אותן הידיעות שהן ה"איכותיות" ביותר, המהותיות ביותר, המהימנות ביותר, שברשותה, וכך עשתה. לעיני בית המשפט הוצגו שש ידיעות שונות, כולן נמסרו על ידי מספר מקורות שונים, מהימנים ביותר, על פי הנמסר. מטעמים ברורים - איני מפרט מעבר לכך, והדברים רשומים עלי הפרוטוקול החסוי.

10. בית המשפט בירר את נושא הסכסוכים בעטיים נשקפת סכנה ללוי עצמו, או לאלה הסמוכים אליו (הכוונה היא למי שנמצא או יעבוד לידו), ונציגת המטרה השיבה ביושר, כי נסיונות לפגוע בלוי בוצעו רק בעבר הרחוק, יחסית, אולם נוכח סכסוכים קיימים, תלויים ועומדים, הרי שאין לדעת מי ומתי ירצו לפגוע בלוי, אם בפגיעה ישירה בו, או אם כפגיעה בו מתוקף היותו חבר בארגון פשיעה. ברם, בהחלט קיימת סבירות לאפשרות כגון דא.

נציגת המטרה הבהירה עוד, כי על פי המידע שמצוי בידי המטרה, מדובר באדם הנתפס כ"עברין מאוד אלים", שעל פיו יישק דבר. מילה אחת של לוי, כך המטרה, יש לה משקל, וקשה להעלות על הדעת מקרה שבו אדם מן הישוב - ימרה את פיו.

11. עוד יצוין, כי הידיעות שהוצגו בפניי אכן מלמדות - ברמה של ראייה מנהלית לפחות - על אדם שידו בכל ויד כל בו, שיש לו יד ורגל בעניינים ומעשים הקושרים בין כספים לאלימות, עבור בסכסוכים כאלה ואחרים, שיש להם פוטנציאל פגיעה גם בו, גם בדורשי רעתו, ולא פחות חשוב - בחפים מפשע שיימצאו בסביבתו.

על פי בקשת ההגנה, בדקתי כי אין המדובר במידע שאבד עליו הכלח, ואכן נוכחתי לדעת כי הידיעות המודיעיניות מדברות על מעשים לכאורה שהתרחשו מאז חודש פברואר 2016 ועד חודש פברואר שנה זו. רוצה לומר, וכך אני קובע - כי מדובר במידע מודיעיני שלא נס ליחו, ההיפך הוא הנכון.

דין והכרעה: החלטתו של הממונה היא החלטה סבירה ביותר

12. ראשית אומר, כי מצאתי לדחות את בקשת ההגנה לעיין בחומר החסוי אשר שימש בסיס לכתיבת חוות דעת המשטרה אשר הועברה לממונה על עבודות השירות (למעט במ/8, שהינו כאמור מכתב גלוי שמוען ונשלח לגלוי עצמו).

אני קובע - בהתאם להוראת סעיף 51ב (ב) (2) לחוק העונשין - כי המידע החסוי שהוצג בפניי מתוך תיק המודיעין של יחידת המשטרה הוא מידע שאין לגלותו בשום פנים ואופן, מן הטעם שאי גילוי עדיף על הצורך לגלותו לשם עשיית צדק, מחמת חשש לפגיעה במקורותיהם השונים, הרלוונטיים, של משטרת ישראל.

13. ההגנה דרשה כי בית המשפט יברר אם הממונה בדק בכלל חלופות אפשריות לעבודה של לוי אצל הממונה, בטרם החליט לשולחו מעל פניו ולסרב להשימו לעבודה.

לא עשיתי כן.

עתירתה של ההגנה כי בית המשפט יחקור את הממונה על עבודות השירות אם טרח למצוא מקום "מוגן" די הצורך עבור לוי - אינה עומדת בקנה אחד עם הדין, וליתר דיוק - עם הוראות תיקון מספר 102 לחוק העונשין.

בעבר, שומה היה לנהוג כפי בקשתה של ההגנה (וראו למשל את הלכת ע"פ 779/08 אלי מוסלי נגד מדינת ישראל, פורסם במאגרים המשפטיים ביום 1.4.09), אולם מאז נכנס לתוקפו תיקון 102 הנ"ל, מאז שנת 2009, קובע הדין, בסעיף 51ב (ב) לחוק העונשין, כדלקמן:

"לא מצא הממונה מקום מתאים להשמת הנאשם בעבודות שירות, נוכח מידע המנוי בסעיף קטן (ב1) (2) (א) עד (ו), יודיע על כך לבית המשפט, ויפרט את הפעולות שביצע לצורך איתור מקום מתאים, ומתי עתיד להתפנות מקום מתאים להשמת הנאשם, בשים לב למידע כאמור".

מה הוא המידע המנוי בסעיף קטן (ב1) (2) (א) עד (ו), כמצוטט לעיל? מדובר במקרים בהם מתעוררת שאלה ביחס למצבו הבריאותי של נאשם, למגבלותיו, אם וככל שיש, תוך התייחסות, בין היתר, לשאלת הרשעות קודמות, צו פיקוח לפי חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, הערכות שניתנו בעבר ביחס לאופן ביצוע עבודות שירות קודמות שביצע הנאשם, ועוד כהנה וכהנה.

אולם, הוראת החוק המצוטטת לעיל, המחייבת את הממונה לפרט את הפעולות שביצע לצורך איתור מקום עבודה מתאים לנאשם פלוני, איננה כוללת ואיננה חלה על המקרה המנוי בהוראת סעיף 51ב (ב) (1), אותו סעיף מיוחד שדן בענין של אדם שקיים - "יסוד סביר לחשש לפגיעה בגופו או בחייו של אדם, לרבות בנאשם עצמו, אם ישא הנאשם את עונש המאסר בעבודות שירות".

מכלל ההן אתה שומע את הלאו: עינינו הרואות, מאז 2009 החליט המחוקק להחריג את המקרה בו סבור הממונה כי לא ניתן להשים נאשם בעבודות שירות מחמת מסוכנות, לזולת ולעצמו, מן הצורך לחייב את הממונה להראות כי בכלל טרח ובדק, הלך וחפש מקומות עבודה עבור אותו פלוני.

14. הגיון רב טמון בהחלטה זו, ומפליא שבאה לעולם רק בשנת 2009; מה טעם יש בהעסקת עבריין מורשע, מסוכן לכאורה (שלגביו קיימות ראיות מנהליות מתאימות) - בעבודות שירות, ולו גם בבית כלא, או בתחנת משטרה, כהצעת ההגנה? האם דמם של סוהרים, שוטרים, או המבקרים בתחנות משטרה או בבתי הסוהר - סמוק פחות? ואם יאמר האומר, סנגור מסתמא, כך: ההנמקה דלעיל לוקה, שהרי שליחתו של הנאשם אל מאחורי סורג ובריח עדיין גלום בה סיכון לסוהרים, אז מה הועילו חכמים בפסילת ריצוי העונש בעבודות שירות? על כך אשיב, שאין הרי התייחסות, ונקיטת זהירות, של כבדהו וחשדהו (מאד) כלפי "סתם" עובד מטעם הממונה המסתובב בחופשיות יחסית בין כותלי בית הסוהר, כהרי הזהירות המתחייבת, שבעתיים, מפניו, עת הוא נמצא שם כאסיר. 15. ולא זו אף זאת: ניתן להבין, אולי, ורק בדוחק ממש, מהלך כאמור ביחס למי שרק נשקפת סכנה **כלפיו**, שהרי - מדוע ילקה ויוחמר טיב עונשו של פלוני שבני בליעל רוצים לפגוע בו? כאמור, גם זאת - רק במקרים מיוחדים ובדוחק ממש, שהרי עדיין קיימת סכנה לסביבתו של העבריין, גם אם "רק" בגלל הסכנה הנשקפת לו. ברם, כאשר עומד לפני הממונה ברנש שהמסוכנות הנשקפת היא לא רק **כלפיו**, אלא גם **מצידו** - אזי יורדת שאלת השמתו בעבודת שירות מעל הפרק, מניה וביה.

16. יתר על כן, גם מבחינה מהותית, אפילו לא נגיע למחוזות הסיכון הפיזי, ממש, ברמה של סכנת חיים או פגיעה בגוף, אזי עדיין עומדת על מכונה שאלה אחרת, **מעשית**, ביחס להשמתו בעבודה של נאשם כלוי. אסביר: מי שהורשע בעבירה של סחיטה באיומים, והמודיעין מלמד עליו כעל גברא אלימא, כזה שדי במבט או במילה מצידו כדי "להזיז דברים", והנה - עומד להיוולד נגדו כתב אישום נוסף, בין היתר - בגין סחיטה באיומים, הרי שהוא אינו מתאים לביצוע עבודות שירות, גם מהפן המעשי. ודוק: מי יעז להעיר ללוי, כי עליו לעבור שוב עם המטאטא על אותה פינה שאינה נקיה דיה? איזה אב-בית יגער בו על איחור בכמה דקות למשמרתו? ומי ירהיב עוז ויטול סיכון, בכך שידווח על חריגה או הפרה מצד הנאשם, אל הממונה?

יודגש: אין כאן המצאה - יש מאין - של עילה חדשה, עצמאית, של **מעשיות העונש**, הפוסלת נאשם מלרצות עונש בעבודות שירות. אין זאת אלא שזה הוא צדו השני של אותו המטבע ממש, מטבע הסכנה הנשקפת מפני פלוני. אותה סכנה ממש, אותו "שם" ההולך מלפניו, אותו מבט מקפיא או מילה שעלול הוא "לזרוק" לאב-הבית קשישא, או למנהלת התחזוקה, הם שהופכים את עונש עבודות השירות, **גם** מבחינה זו - הקשורה באורח ישיר לנושא המסוכנות - לבלתי אפשרית על פי הדין.

17. ההגנה הגישה לעיוני פסיקה שלפיה התבקש הממונה לבדוק, גם בעניינו של מי שקיים יסוד סביר לחשש לפגיעה בגופו או בחייו של אדם לרבות הנאשם, אפשרות להשמתו בעבודות שירות. כך היה, למשל, בעפ"ת (חי') 10279-04-11 בענין **אמיר מסלמי**, (פורסם במאגרי המידע ביום 28.6.11); עם כל הכבוד, מדובר, לפחות להבנתי, בהחלטה שהתבססה על הלכת **מוסלי** (לעיל), תוך התעלמות מתיקון 102 לחוק העונשין, הגם שהתיקון דווקא מוזכר בהחלטה, אולם בהיבט אחר של התיקון.

ההגנה אף הביאה בפני בית המשפט החלטה עדכנית, מחודש אפריל 2016 (עפ"ג 14041-02-16 **אגבריה נגד מדינת ישראל**, פורסם במאגרים המשפטיים ביום 21.4.16), אשר עסקה במי שהוא חלק מארגון פשע שסכסוכים רבים נקשרים בו ובחבריו. באותו ענין אכן החליט בית המשפט המחוזי בחיפה לקבל את ערעורו של **אגבריה**, ולשולחו לעונש של ששה חודשי עבודות שירות, אולם בשונה מהמקרה דנא, בפני בית המשפט **לא** הובא כל חומר מודיעיני או חוות דעת משטרתית שהיה בהם כדי להוביל למסקנה לפיה אין לאפשר למערער לרצות את מאסרו על דרך של עבודות שירות.

18. מאידך גיסא, מצאתי עיגון ומשענת להחלטתי בהחלטה שנתנה במסגרת ת"פ (ת"א) 40267-08 **מדינת ישראל נגד יצחק חדיף** (פורסם במאגרים המשפטיים ביום 7.7.10), שם נדונה עמדה דומה של הממונה על עבודות השירות ביחס לנאשם, זמן קצר לאחר כניסת תיקון 102 לחוק העונשין לתוקפו.

כבוד השופט חאלד כבוב קבע בהחלטתו דברים היפים גם לענייננו, כדלקמן:

"...כיום ולאור תיקון 102 מחובת הממונה לפרט את התאמתו או אי התאמתו של נאשם לבצע עונש בעבודות שירות, נוכח קיומו של יסוד סביר לחשש לפגיעה בגופו או בחייו של אדם, לרבות בנאשם עצמו. וקביעת אי התאמה כזו תתבסס על חוות דעת שקיבל הממונה, אם ניתנה כזו, מקצין משטרה או גורם אחר..."

בעוד שבעבר מי שהיה הממונה הבלעדי על קביעת מידת הסכנה הוא בית המשפט, ולממונה כלל לא היתה סמכות לקבוע זאת, וראה למשל ע"פ 779/08 **מוסלי נ' מ"י** ... כיום, כלשון הסעיף, הממונה יפרט בחווה"ד את אי התאמתו של הנאשם, נוכח קיומו של יסוד סביר לחשש לפגיעה בגופו או בחייו של אדם, לרבות הנאשם עצמו - היינו מלאכת הארכת אותה אי התאמה על בסיס אותו חשש, והיותו בגדר 'יסוד סביר' אם לאו ופירוטה ככזו בחוות הדעת, מלאכת הממונה היא, וזאת כפי שהלה מתרשם מחוו"ד גורמי המשטרה..."

19. בל יטעה הקורא, כאז כן עתה, הן לפני תיקון 102 לחוק העונשין, והן עתה, לאחר מכן, מי שקובע את העונש לנאשם, ובכלל זה - מחליט אם מתאים הוא לרצות מאסר בפועל בדרך של עבודות שירות - הוא בית המשפט, ולא הממונה על עבודות השירות. העובדה שלפי החוק מוסמך הממונה להביא בחוות דעתו קביעה לפיה נאשם פלוני מסוכן לעצמו ולזולת - אין בה כדי לפרק את בית המשפט מסמכותו, לקבוע בעצמו, לאחר שבחן היטב את עמדת הממונה, כיצד ירצה הנאשם את עונשו.

20. והנה, בענייננו עשה הממונה על עבודות השירות את מלאכתו כדבעי, והוא חיווה דעתו - על בסיס מידע שקיבל מן המשטרה - כי הנאשם אינו מתאים לריצוי עונש על דרך עבודות שירות, והכל בהתאם לסמכות לפי סעיף 51ב (ב1) (1) לחוק העונשין.

לאחר שבחנתי, כמצוות המחוקק, את חוות הדעת שהונחה על ידי המשטרה בפני הממונה על עבודות השירות, כמו גם את עיקר החומר ששימש בסיס להכנת אותה חוות הדעת, הגעתי לכלל מסקנה כי מדובר בחומר מהותי, עדכני, מהימן,

ועל כן - החלטת הממונה היא החלטה סבירה, סבירה ביותר, ואין לי אלא לאמצה.

**המזכירות תשלח בבקשה העתק החלטה זו לצדדים, כבר היום, לקראת הטיעונים לעונש, הקבועים ליום
23.4.17.**

ניתנה היום, כ"ג ניסן תשע"ז, 19 אפריל 2017, בהעדר
הצדדים.